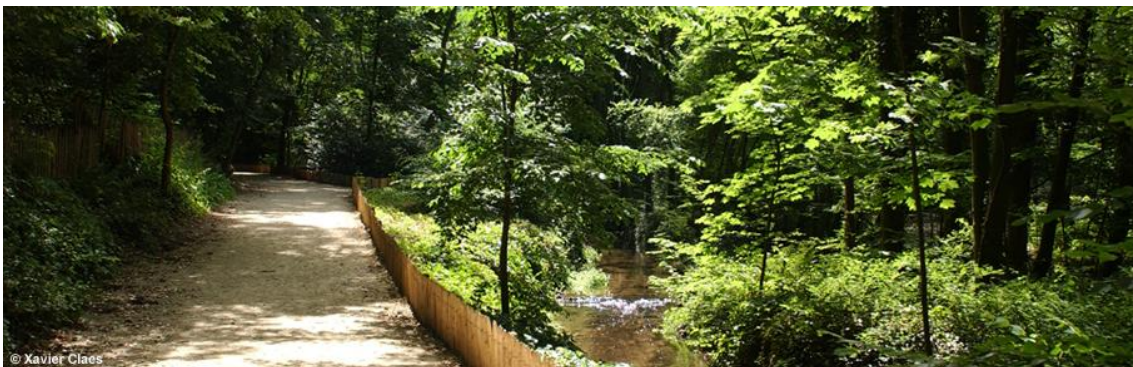

HET BERGOJEPARK

Een restant van het Zoniënwoud

Het Bergojepark in Oudergem behield – ondanks de toenemende verstedelijking – het halfnatuurlijke karakter van een vochtig gebied dat overheerst op een beboste helling. Het is ingericht als wandelpark en vormt in het kader van het Brusselse groene netwerk, een verlengstuk van het Rode Klooster en het Zoniënwoud, waar het vroeger op aansloot.

EEN VLEUGJE GESCHIEDENIS

Bergoje (de naam komt van 'berg' en 'oje' of huis) maakte deel uit van het heuvelachtige Zoniënwoud, maar het werd in 1729 ervan afgesplitst door de aanleg van de steenweg Brussel-Waver. Door zijn ligging nabij deze belangrijke verbindingsweg maakt de Bergojeheuvel deel uit van de oudste bewoonde wijken van Oudergem. De Ferrariskaart, die van ongeveer 1770 dateert, toont hoe de Bergoje in die tijd de valleien van de Woluwe en de Roodkloosterbeek domineerde. Rondom lagen grote vijvers, en op de top de moestuintjes van de huizen langs de Waversesteenweg. Het terrein was ook gedeeltelijk bebost.

De vijvers werden één voor één dichtgegooid en er kwamen vochtige weilanden voor in de plaats. De Woluwe en de Roodkloosterbeek werden overwelfd naarmate de verstedelijking voortschreed.

Bij het begin van de twintigste eeuw stond er helemaal op de top van het gebied een groot herenhuis, de villa Bruyère, omringd door een grote tuin. Het is vlak bij deze villa, die in 1986 werd afgebroken, dat de wijk Bergojegaarde werd gebouwd.

Indien de hoogst gelegen zone al heel lang bewoond is, bleef het laagste deel – waar de vallei van de Roodkloosterbeek zich uitstrekt – onbebouwd, waarschijnlijk omdat het moerasachtig terrein is. In 1994 maakte Leefmilieu Brussel – BIM er een park van dat rekening houdt met de natuurlijke elementen en deze probeert te conserveren.

Het gevolg is wel dat de Koningstuin zoals hij in het Koninklijk Besluit van 1976 wordt geklasseerd, niet langer het originele ontwerp vastlegt, maar wel de tuin met de meerwaarde die de heraanleg eraan gaf.

ALGEMENE BESCHRIJVING: BEBOSTE HELLING EN VOCHTIGE VALLEIBODEM

Het Bergojepark heeft een heel uitgesproken reliëf. Een steile, op het zuiden gerichte helling is bebost en doet denken aan de hellingen van het vlakbij gelegen Rode Klooster. Ze hebben waarschijnlijk allebei dezelfde oorsprong. Er staan tamme kastanjelaars op de heuvelkam en op de helling groeit een mengeling van eik, beuk en tamme kastanje. In kleinere aantallen staan er ook gewone acacia's, esdoorns, essen en paardenkastanjes. En dan heb je ook nog heel wat struiken (hulst, vlier, enz.).

Onderaan de helling strekt de vallei van de Roodkloosterbeek zich uit. Die ontspringt in het Zoniënwoud (in Tervuren), vloeit langs het Roodklooster en dan langs de Bergoje, en mondt uit in de Woluwe onder de Jacques Bassemstraat. Waar de beek vrij stroomt, creëerde ze een biotoop die specifiek is voor valleibodems: onder de bescherming van houtachtige planten (olmen, vlier, esdoorns, populieren, elzen, enz.) groeit een weelderige vegetatie.

Er loopt een weg langs de waterloop. Die vertrekt aan de Jacques Bassemstraat en loopt tot aan de Vorstlaan. Een andere weg splitst zich af naar links en leidt naar de heuveltop. Daar brengt een trap de wandelaar naar de Bergojegaarde. Twee kronkelende paadjes langs de flank maken de verbinding met de hoofdweg. Langs daar kun je het park lateraal doorkruisen.

De derde biotoop van het park is de vochtige zone langs de Roodkloosterbeek. Beekjes maken die ontoegankelijk voor wandelaars. Er is een vijver die opnieuw werd uitgegraven bij de aanleg van het park. Daarrond groeien grote vlakken met typische moeraslandvegetatie, moeraselzen en -essen. Van op een ponton kan de bezoeker het moeras overschouwen.

OPMERKELIJKE FAUNA EN FLORA

De beboste helling vormt een overblijfsel van het nabijgelegen Zoniënwoud. Dat geeft er een grote landschappelijke waarde aan in het sterk verstedelijkte Oudergem. Onder de zomereiken, beuken, tamme kastanjelaars en een mengelmoes van andere variëteiten, is de bodem bezaaid met klimop. Er bloeien bosanemonen en meiklokjes. Typisch is de mengeling van veldbies en beuk.

Op de kam van de helling prijkt een prachtige reeks honderdjarige tamme kastanjelaars (*Castanea sativa*). Die vallen op door hun hoogte, vorm en kroon. Ze domineren het landschap en geven het zijn karakteristieke uitzicht. Ze vormen een van de belangrijkste redenen waarom het park vermeld staat in de lijst van te bewaren patrimonium in Brussel.

Een andere aantrekkingspool van het terrein is de grote groep grijze populieren (*Populus canescens*) die u toewuiven nabij de ingang van de Bassemstraat.

Van op de ponton in het moeras kan de bezoeker de kikkers, de roodwang-waterschildpadden en diverse soorten eenden observeren.

BEHEERSPRINCIPE

Wegens de grote landschappelijke en biologische waarde van het terrein, vormde Leefmilieu Brussel – BIM het in 1994 om tot een park. De doelstelling daarbij is om het originele bosachtige karakter te vrijwaren en het verkeer van bezoekers te kanaliseren. De werken bestonden er dan ook in om een aantal bestaande paden opnieuw te traceren, ze te verbeteren en enkele rustplaatsen te creëren. Daarop volgde de restauratie van het moeras. Daarvoor werd een grote opruiming georganiseerd en de Roodkloosterbeek werd optimaal geïntegreerd.

Het huidige beheer beoogt vooral de instandhouding van het natuurlijke karakter. Er wordt maar een of twee keer per jaar meer gemaaid, zodat de flora zich op natuurlijke wijze kan ontwikkelen en de biotoop zich kan diversifiëren.

Recent werd een inventaris aangelegd van de bomen in de Bergoje met zowel cartografische als gezondheidsgegevens. Dit dynamische systeem baseert zich op de interpretatie van luchtfoto's, in combinatie met een analyse op het terrein van de kenmerken en de gezondheidstoestand van de bomen. Dat maakt een programmering mogelijk van houtkap, snoei en noodzakelijke verzorging van de verouderende aanplantingen in de Bergoje.

Bovendien maakt het park deel uit van de speciale beschermingszone Natura 2000, omdat het een verlengstuk is van het Zoniënwoud. Daarom staat het onder permanente controle.

GROENE RUIMTEN IN DE BUURT

- Ten noorden: het domein van Hertoginnedal (niet toegankelijk voor het publiek), de Mellaertsvijvers en het Woluwepark.
- Ten oosten: de experimentele tuin Jean Massart en het Rode Klooster.
- Ten westen: het wandelpad langs de vroegere spoorlijn Brussel – Tervuren.
- Ten zuiden: het Seny- en het Tenreukenpark.
- Ten zuidoosten: het Zoniënwoud.

Oppervlakte: 1,68 hectare.

Typologie: wijkpark met doorgangsfunctie (verbinding tussen de Jacques Bassestraat en de Waversesteenweg).

Eigenaar: Brussels Hoofdstedelijk Gewest.

Beheer: Leefmilieu Brussel – BIM.

Klassering: het terrein staat sinds 25 juni 1998 op de patrimoniumbewaarlijst.

PRAKTISCHE INFORMATIE

OPENINGSUREN

Het park heeft een doorgangsfunctie en is dus nooit gesloten, behalve bij stormweer. De parkwachters maken op weekdays regelmatige rondes in het park.

CONTACT

Hebt u een vraag ? Wilt u een probleem signaleren ? Spreek dan een van de parkwachters aan.

In geval van nood, politie: 02/373 58 11.

Leefmilieu Brussel – BIM: 02/775 75 75, info@leefmilieubrussel.be

UITRUSTING

Observatieponton op het moeras, trappen, zitbanken, vuilnisbakken, verlichting in het lager gelegen deel, hondentoilet. Honden moeten altijd aan de leiband.

ER GERAKEN

Het wandelpad van Bergoje ligt in Oudergem op een eilandje tussen de Hermann Dubrouxlaan, de Waverseseesteenweg en de Jacques Bassemstraat. Het toegangshek ligt tussen de nummers 28 en 42 van de Jacques Bassemstraat. Bij stormweer is het hek gesloten. De weg door het park loopt uit op een trap waarlangs de bezoeker de Bergojegaarde bereikt, langs de Waverseseesteenweg, in het noordelijk deel van de huizenblok. Het is ook mogelijk om langs het pad over de top de Hermann Dubrouxlaan te bereiken, via het straatje naar het rusthuis.

BEREIKBAARHEID ANDERVALIDEN

De grote hoogteverschillen langs de helling leveren een groot probleem voor personen met beperkte mobiliteit: dit is ook het geval met de verbindingsweg met de Bergojegaarde (trappen). Het laagst gelegen deel van het Bergojewandelpad, langs de Roodkloosterbeek, is wel gemakkelijk toegankelijk.

OPENBAAR VERVOER

Bus: 34, 42 (Audergem-Shopping), 72 (Massarttuin)

Tram: 94 (Herrmann-Debroux)

Metro: 5 (Herrmann-Debroux).

MEER INFORMATIE

- De brochure van Leefmilieu Brussel – BIM:
 - De Woluwevallei.
 - (te bestellen op het nummer 02/775 75 75 of via info@leefmilieubrussel.be).
- Meer informatie over [het architecturale patrimonium van het gewest](#).
- Meer informatie over [het groene en blauwe netwerk](#).
- Meer informatie over [Natura 2000](#).
- Meer informatie over de [Groene Wandeling](#) door het park.

